

SESSIÓ 9 DE NOVEMBRE 2011

Amb la col·laboració del Institut de Recherche et Innovation (IRI) du Centre Pompidou

AULA I

Taller

10-14 h

Humanitats digitals. Estudi de casos: Institut de Recherche et Innovation du Centre Pompidou (IRI), Mozilla Foundation Catalunya.

Debat

18-20 h

Educació i contribució en el futur de les Humanitats digitals. Bernard Stiegler, Vincent Puig, Enric Senabre, Alina Mierlus, Toni Pulido i Juan Insua.

PARTICIPA A:

Blog

www.cccb.org/icionline/

Delicious

http://delicious.com/icionline/digital_humanities

Twitter

@CCCBLab

Hashtag Twitter

#digiHum

Internet Aula I

Aula I (Consultar els cartells de la sala)

BERNARD STIEGLER

Director de l'Institut de Recherche et Innovation del Centre Georges Pompidou i professor a l'Universitat Tecnologia de Compiègne. És filòsof i doctor en filosofia a l'Escola d' l'Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales. Va ser director de programes del Collège international de Philosophie, director de l'unitat de recerca de Cornaïssances. All 1993 va crear i dirigir el laboratori d'Investigació COSTECH (Sistemes Tècnics, de coneixement i d'Organització). Posteriorment va ocupar el càrrec de Director General adjunt l'Institut National de l'Audiovisuel.

<http://www.iri.centrepompidou.fr/>

HUMANITATS DIGITALS

Aquesta intensa jornada I+C+i, formada per tallers, presentacions, conferències i un col·loqui, permetrà conèixer els avenços i desafiaments de les Humanitats digitals i les pràctiques realitzada per l'IRI, juntament amb el CCCB Lab i altres grups i entitats col·laboradores.

10-14h// Humanitats digitals. Estudi de casos: Institut de Recherche et Innovation du Centre Pompidou (IRI), Mozilla Foundation Catalunya.

- **10h. Introducció a les bases de les noves Humanitats digitals.** Amb Bernard Stiegler (Director de l'IRI) i Josep Ramoneda (director del CCCB).
- **10.30h. Cap a eines de participació per a amateurs.** Amb Vincent Puig (IRI), Samuel Huron (IRI / Inri) i Pierre-Louis Xech (Microsoft France).

Repàs de les eines desenvolupades pel IRI en un intent de millorar les pràctiques culturals amateur. D'una banda, s'exposarà el cas de [Lignes de temps](#), un dispositiu d' anotació de vídeo digital i de la seva [aplicació a l'aula](#). De l'altra, es parlarà de [Polemic Tweet](#), una eina per a la gestió i anotació de twits en actes en viu.

- **11.30h. Pausa**
- **12h. Ambient computing i interfícies tangibles.** Amb Vincent Puig (IRI), Samuel Huron (IRI / Inri) i Pierre-Louis Xech (Microsoft France).

Cada any, el congrés [Computer Human Interface](#) explora noves formes d'interactuar amb el contingut. Es proposa un resum dels millors projectes per poder debatre sobre ambient computing i una presentació d'alguns projectes de l'exposició [Design Metadata](#) que va tenir lloc al Centre Pompidou.

- **13h. Trobada de Mozilla Foundation.** Amb Enric Senabre, Alina Mierlus i Toni Pulido (Mozilla Catalunya) i Samuel Huron (IRI / Inri).

Una introducció a projectes col·lectius de desenvolupament de codi obert impulsats per Mozilla i ampliat i potenciats en els dies previs durant la celebració del [Festival Mozilla 2011](#). Per exemple, [popcorn.js](#), un marc de vídeo HTML5 que permet incorporar elements web en vídeos en el qual Samuel Huron (IRI/ Inria) ha estat involucrat. O [Hackasaurus](#), una eina i metodologia de treball per aprendre com es fa el web obert hackejant-la. Aquest taller és una invitació als

VINCENT PUIG

Des de 1993, Vincent Puig ha explorat els camins de les noves tecnologies en l'àmbit cultural al Centre Pompidou. Director de Relacions Industrials a Ircam, ha dissenyat nous serveis per a amateurs del software musical (Forum Ircam), processament de so en línia (Studio On Line) i interacció musical (Semantic HIFI), i també ha participat activament en el procés de desenvolupament de l'estàndard Mpeg7. És director executiu de l'IRI, que ell mateix va cofundar juntament amb Bernard Stiegler. És membre de la Junta Consultiva de DISH (Digital Strategies for Heritage), de la Galeria Nacional de Dinamarca, Louvre Lens, Cité des Sciences i Ruhr2010 Capital Cultural d'Europa. És president de la comunitat Culture & media al Cap Digital Paris Cluster.

<http://www.iri.centrepompidou.fr/>

SAMUEL HURON

Dissenyador d'interacció a l'[Institute for Research and Innovation](#) del Centre Pompidou i estudiant de doctorat a [Inria](#) dins l'[Equip Aviz](#). Llicenciat l'any 2009 i màster en Art dels Nous Mitjans per la Universitat Paris I Panthéon-Sorbonne, va participar durant els anys 2008-2009 en EN-ER i ITR a l'[ENSAD Lab](#).

Samuel Huron va adquirir experiència a partir de la pràctica i l'anàlisi de les tecnologies de la informació en la societat. Durant més de deu anys ha participat en el disseny, la creació de prototips i la programació per a un ampli ventall de clients institucionals, culturals i corporatius, entre els quals trobem AirFrance, Ebay, Centre Pompidou, La cité de l'architecture, Edf... Samuel Huron també és cofundador de [Fabelier](#), un hackerSpace de París, i del segell de vídeo [V-Atak](#), amb el qual desenvolupa projectes d'art digital.

<http://www.cybunk.com>

ALINA MIERLUS

És una geek i activista per la tecnologia oberta. Ha treballat i participat en comunitats a favor del programari i de la cultura lliure des de fa uns quants anys. El seu interès se centra en l'impacte de les tecnologies web en la nostra cultura i la nostra vida social, sobretot en l'educació i el desenvolupament de les comunitats. Actualment col·labora en projectes com Mozilla, Softcatalà o Wikipedia.

<http://blog.alinamierlus.com/>

desenvolupadors i als aficionats web per descobrir projectes amb un gran potencial en l'àmbit de les humanitats digitals i reunir-se amb membres de Mozilla a Barcelona, on es podrà escollir entre seguir l'explicació o passar a la pràctica.

18-20 h // Educació i contribució en el futur de les Humanitats digitals.

Bernard Stiegler, Vincent Puig, Enric Senabre, Alina Mierlus, Toni Pulido i Juan In-sua.

El debat partirà del resum de les conclusions del matí, una introducció a les Humanitats digitals i se centrarà en el paper de l'educació i la contribució en el futur de les Humanitats digitals.

ESTUDIS DIGITALS, per Bernard Stiegler.

En els darrers anys, en el món universitari i en el de la cultura s'ha desenvolupat un nou camp d'investigació que es coneix com *digital humanities*. Els treballs que fem a l'[Institut de Recherche et d'Innovation \(IRI\)](#) tenen a veure directament amb aquest camp, tot i que la seva naturalesa i la concepció que els presideix van més enllà de les *digital humanities*.

El que designa aquesta expressió en l'era de les tecnologies electròniques equival en certa manera al que abans eren les «ciències auxiliars» en l'àmbit de les lletres i de la filologia (epigrafia, arxivística, biblioteconomia o documentació). Les noves disciplines, però, plantegen uns reptes més amplis pel que fa a les ciències en general, en relació a l'epistemologia i a les condicions de la investigació científica, la creació artística, la invenció o la innovació socials.

Per començar, les *digital humanities* faciliten l'ús de formes de recerca noves, basades amb una mena d'«investigació col·laborativa» que admet la participació de persones que no són investigadors en sentit estricte. Aquest fet suscita novament les qüestions que ja va plantejar [Kurt Lewin](#) en relació amb la «investigació-acció».

D'altra banda, no es tracta només de l'alteració que ha introduït l'ús de tècniques digitals en els mètodes i els instruments de treball: el que està en joc és quelcom que estariem temptats de considerar una «fractura antropològica» induïda per la digitalització, amb la condició d'admetre, però, que el procés d'hominització ha estat marcat per la possibilitat permanent de fractures de diferent naturalesa, ja que la capacitat de trencament és pròpia d'aquesta forma de vida que coneixem com «ésser humà» i que també coneixem com «llibertat».

Podem parlar de fractura antropològica en la mesura que la digitalització ha alterat profundament allò que [Simondon](#) va anomenar la individuació psíquica i col·lectiva i que [Leroi-Gourhan](#) va analitzar com un procés d'exteriorització. Per això cal que veiem les *digital humanities* com una branca d'allò que ens proposem d'anomenar *digital studies*: en efecte, les *digital humanities* no poden practicar-se ni teoritzar-se sense haver conceptualitzat prèviament l'organologia que sorgeix amb la digitalització i que afecta a totes les formes del saber: saber tècnic, saber vital, sabers teòrics.

Entre els sabers acadèmics, i en particular entre els sabers teòrics, l'organologia digital ha afectat en profunditat tant les ciències humanes com la física contemporània, i més en general, les ciències experimentals. Per exemple, la nanofísica, en tant que mecànica quàntica aplicada, només pot constituir-se a través de l'*organologia* digital que és el microscopi d'efecte túnel. El mateix podem dir de la genòmica i de les biotecnologies, que pressuposen òrgans de tractament digital de la informació a què queden reduïts els nucleòtids que conformen la vida.

ENRIC SENABRE HIDALGO

Màster en Societat de la Informació i el Coneixement per la Universitat Oberta de Catalunya, on és professor col·laborador dels Estudis de Multimèdia. Forma part de l'equip dinamitzador de Goteo.org, una plataforma de finançament col·lectiu per a projectes oberts, i és subdirector de l'Observatori per a la CiberSocietat, on ha dirigit projectes com el IV Congrés de la Cibersocietat.

Anteriorment havia treballat com a coordinador de l'àmbit de Ciutat i Col·laboració a Citilab-Cornellà i com a coordinador de continguts en línia de la xarxa Infonomía, i també havia implementat projectes d'eLearning i recursos educatius oberts per a diverses institucions. Col·labora amb Mozilla en l'àmbit educatiu amb les proves i la implementació del projecte Hackasaurus.

<http://estigmergia.net/>

TONI HERMOSO PULIDO

És desenvolupador web i bioinformàtic i està treballant en aquests camps al Centre de Regulació Genòmica de Barcelona.

És membre de diferents grups i associacions de l'àmbit català, com ara Mozilla.cat, Softcatalà o Amical Viquipèdia, en què ha contribuït a la localització de diferents aplicacions com el Firefox o la interfície de la Wikipedia.

El seu interès se centra en el paper del programari i el coneixement lliure per poder tractar els reptes de la col·laboració en l'àmbit científic quotidià i també en les organitzacions pel bé comú.

<http://www.cau.cat/blog/>

Podríem establir consideracions similars en tots els camps. El que avui, a Barcelona, ens proposem estudiar amb el nom de *digital studies* intenta descriure tot això i contemplar les *digital humanities* des d'un punt de vista més ampli. Pel que fa a les *digital humanities* stricto sensu, hem començat a investigar-les sistemàticament, juntament amb el CCCB, tant en el pla de les tecnologies culturals com en el de les tecnologies cognitives.

En qualsevol cas, fem extensiu el tema de les *digital humanities* als *digital studies*, per exemple en els treballs sobre la filosofia de la Xarxa que hem dut a terme conjuntament amb Alexandre Monin i el [World Wide Web Consortium](#), així com en la col·laboració desenvolupada amb France Télévision, Microsoft i altres entitats sobre les noves eines per a la recerca i l'ensenyament superior que han sorgit amb l'organologia digital i sobre les conseqüències que podria i hauria de tenir aquesta novetat en l'ensenyament secundari i el primari. D'altra banda, no fem distinció entre qüestions culturals i qüestions educatives, i considerem que cal repensar en profunditat les relacions entre política cultural, política educativa, política industrial i política dels mitjans de comunicació.

Per tot això, al llarg de la jornada I+C+i del 9 de novembre examinarem alhora els elements teòrics, els elements tecnològics i els camps d'aplicació d'aquestes consideracions, tal com els està posant en pràctica des de fa gairebé sis anys l'IRI, juntament amb el CCCB, Microsoft i la resta d'entitats col·laboradores.

ENLLAÇOS I BIBLIOGRAFIA RELACIONADA

Pots trobar tots els enllaços relacionats amb *Humanitats Digitals* al compte Delicious de I+C+i:

http://delicious.com/icionline/digital_humanities

Alliance of digital humanities

<http://digitalhumanities.org/>

Aplicación al aula

<http://www.iri.centrepompidou.fr/non-classe/pedagogie/teaching-experimentations/>

Burnard, Lou. Is Humanities Computing an Academic Discipline? or, Why Humanities Computing Matters,

<http://www.iath.virginia.edu/hcs/burnard.html>

Centre for Computing in the Humanities

<http://www.kcl.ac.uk/humanities/cch/hrc/cch.html>

Collaborative digital studies at Ars Industrialis

<http://arsindustrialis.org/medias/lignesdetemps>

Computer human interface

<http://www.hci-international.org/>

Design metadata

<http://www.iri.centrepompidou.fr/ateliers/design-metadata-1-june-18th-17h-20h/>

Digithum. Les humanitats en la era digital. Revista Uoc

<http://digithum.uoc.edu/ojs/index.php/digithum/>

Digital Humanities. Research Projects. UCLA

<http://www.cdh.ucla.edu/research/dhprojects.html>

Drumbeat Mozilla

<https://www.drumbeat.org/en-US/>

E-ciència en Humanitats digitals. Edunomia

<http://edunomia.net/diari/edunomia/arxius/2010/e-ciencia-en-humanitats-digitals.html>

Gesture based application on Dance films

<http://www.iri.centrepompidou.fr/experimentations/fingersdance-2>

Humanidades digitales, ¿ciencia ficción o realidad inminente?

<http://www.ucm.es/info/especulo/numero33/humadigi.html>

Humanist, Discussion Group.

<http://www.digitalhumanities.org/humanist/>

Iri

<http://www.iri.centrepompidou.fr/>

Lignes de temps

<http://www.iri.centrepompidou.fr/outils/lignes-de-temps-2/>

Orlandi, Tito. Is Humanities Computing a Discipline?,

<http://computerphilologie.uni-muenchen.de/jg02/orlandi.html>

Polemic Tweet

<http://www.iri.centrepompidou.fr/outils/polemic-tweet-2/>

Popcorn

<http://popcornjs.org/>

Red de Humanidades digitales

<http://www.humanidadesdigitales.net/>

BLECUA, J.M (et al. eds.), *Filología e informática*, Lleida, Milenio i Universitat Autònoma de Barcelona, 1999.

CASTELLS, M. *La Galaxia Internet*, Barcelona, Plaza & Janés, 2001.

DE SMEDT, K. (et al. eds.), *Computing in Humanities Education: A European Perspective*, Bergen, University of Bergen, 1999.

BROWN, S. (et al.) Published Yet Never Done: The Tensions Between Projection and Completion in Digital Humanities Research. DHQ: Digital Humanities Quarterly, 3(2). 2009. Accessible aquí: <http://digitalhumanities.org/dhq/vol/3/2/000040/000040.html>

BORGMAN, C. *The Digital Future is Now: A Call to Action for the Humanities*. DHQ: Digital Humanities Quarterly, 3(4). 2009. Accessible aquí: <http://digitalhumanities.org/dhq/vol/3/4/000077/000077.html>

DUNNING, A. *The Tasks of the AHDS: Ten Years On*. Adriadne 48. 2006. Accessible aquí: <http://www.ariadne.ac.uk/issue48/dunning/>

FRIEDLANDER, A. *Asking Research Questions and Building a Research Agenda for Digital Scholarship in Working Together or Apart: Promoting the Next Generation of Digital Scholarship*. 78pp. 2008. Accessible aquí: <http://www.clir.org/pubs/reports/publ45/publ45.pdf>

GALINA, I. *Is there anybody out there? Discovering new DH practitioners in other countries*, DH2011, Stanford University, June 2011. Accessible aquí: <http://dh2011abstracts.stanford.edu/xtf/view?docId=tei/ab-124.xml;query=:brand=default>

KRETZSCHMAR, W.A. *Large Scale Humanities Computing Projects: Snakes Eating Tails, or Every End if a New Beginning?* DHQ: Digital Humanities Quarterly, 3(2), 2009. Accessible aquí: <http://digitalhumanities.org/dhq/vol/3/2/000038/000038.html>

LYNCH, C. *The Institutional Challenges of Cyberinfrastructure and E-Research*, EDUCAUSE Review, 43(6) Accessible aquí: <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/ERM0867.pdf>

PAPPA, N. (et al.) *The (In)visibility of Digital Humanities Resources in Academic Contexts in Digital Humanities* 2006 Conference Abstracts. DH2006. Paris. Accessible aquí: https://iris.ucl.ac.uk/research/browse/show-publication?pub_id=72899&source_id=1

PRESNER, T; JOHANSON, C. *The Promise of Digital Humanities*, UCLA, 2009. Accessible aquí: <http://www.itpb.ucla.edu/documents/2009/PromiseofDigitalHumanities.pdf>

SCHOLOSSER, M; ULMAN, L. *The Specimen Case and the Garden: Preserving Complex Digital Objects, Sustaining Digital Projects, Digital Humanities* Conference abstracts DH2010, London, UK 7 al 10 July 2010, pp.230-231 Accessible aquí: <http://dh2010.cch.kcl.ac.uk/academic-programme/abstracts/papers/pdf/ab-626.pdf>

SVENSSON, P. *The Landscape of Digital Humanities*. DHQ: Digital Humanities Quarterly, 4(1). 2010. Accessible aquí: <http://digitalhumanities.org/dhq/vol/4/1/000080/000080.html>

TERRAS, M. *Digital curiosities: resource creation via amateur digitization*. Literary and Linguistic Computing Advance Access, octubre 2010. Accessible aquí: <http://llc.oxfordjournals.org/content/25/4/425.short?rss=1>

WARWICK, C. (et al.) *The master builders: LAIRAH research on good practice in the construction of digital humanities projects*. 2008 Literary and Linguistic Computing, 23(3), págs.383 -396 Accessible aquí: <http://discovery.ucl.ac.uk/13810/>

WARWICK, C. (et al.) *Documentation and the users of digital resources in the humanities*, 2009, Journal of Documentation, 65 (1) 33 – 57 Accessible aquí: https://iris.ucl.ac.uk/research/browse/show-publication?pub_id=88119&source_id=1

Investigació i Innovació
en l'Àmbit Cultural

Blog

www.cccb.org/icionline

Delicious

http://delicious.com/icionline/digital_humanities

Twitter

@CCCBLab

Hashtag Twitter

#dighum

Internet Sala Mirador

Aula I (Consultar els cartells de la sala)